

KVALITATIVNA ANALIZA U SOCIJALNOPEDAGOŠKOM DIJAGNOSTICIRANJU

NIVEX KOLLER-TRBOVIĆ*, ANTONIJA ŽIŽAK*, TIHANA NOVAK*

Primljeno: ožujak, 2003.
Prihvaćeno: svibanj, 2003.

Prethodno priopćenje
UDK: 376.5

U radu je predstavljan projekt Socijalnopedagoška dijagnoza- participacija korisnika u procesu procjene potreba i planiranja intervencija. Riječ je o akcijskom projektu kojim se nastoji maksimalno uključiti samu djecu / maloljetnike u proces samoupoznavanja, procjenjivanja i samoprocjenjivanja, vršenja izbora i donošenja odluka, te planiranja budućeg tretmana. Mladi postaju suradnici stručnjacima u jednom, ranije ekskluzivno profesionalnom procesu. Na taj način u praktičnom radu mijenja se paradigma pristupa populaciji djece i mladih s poremećajima u ponašanju, a u znanstveno istraživačkom radu mijenjaju se uloge ispitanika i istraživača. S tim u svezi i metodologija istraživanja treba biti u skladu s postavljenim ciljevima, te načinom i tijekom istraživačkog procesa. Iz tog razloga izabrana je kvalitativna metodologija i kvalitativna analiza teksta. Temelj za analizu teksta je posluštruktuirani intervju koji se snima na magnetofon, a potom doslovno prepisuje. Nakon toga slijedi rad na tekstu s jedne strane s djetetom / maloljetnikom, a s druge strane analizom teksta od strane više istraživača. Budući da se radi o vrlo opsežnim, zahtijevnim i dugotrajnim procedurama, u projektu se koristi računalni program za kvalitativnu analizu teksta Nvivo.

U radu su predstavljeni i neki od načina prikaza teksta, kao i odgovori djece i mladih o potrebi i mogućnostima participacije u procesu dijagnosticiranja.

Ključne riječi: participacija djeteta, socijalnopedagoška dijagnoza, kvalitativna analiza

Svrha i ciljevi projekta

Spoznaje do kojih smo dolazili nastojeći i u praksu i u istraživanja ugraditi principe najboljeg interesa djeteta i prava djeteta, kontinuirano su vršile utjecaj na promjene u nama, u našoj svijesti, a time i našem djelovanju (Žižak i Koller-Trbović, u tisku). Ne zanemarujući i ne umanjujući značaj ukupnih prava djeteta, naše djelovanje kroz ovaj znanstveni projekt usmjereno je prije svega na participativna prava djeteta.

Projekt o kojem je riječ nosi naziv Socijalnopedagoška dijagnoza- participacija korisnika u procesu procjene potreba i planiranja intervencija.¹ Potrebno je pojasniti neke ključne riječi iz tog naziva:

- riječ je o procesu dijagnosticiranja/procjene u koji su uključena djeca i mladi s poremećajima u ponašanju ili u riziku kako bi se mogla donjeti utemeljena odluka o najprikladnijim intervencijama;

- nadalje, riječ je o jednom segmentu tog interdisciplinarnog procesa- socijalnopedagoškom (to nikako ne znači da su drugi segmenti isključeni ili manje potrebni) ;

- u fokus interesa dovodi se dijete/maloljetnik, odnosno korisnik. Dosadašnji status i sudjelovanje djeteta kao aktivnog ili pasivnog subjekta- davatelja informacija (kroz upitnike, testove, intervju, promatranje, ispitivanje i slično), isključivao je dijete iz procesa procjene njegovih potreba i potencijala, kao i donošenja odluke o njegovom daljnjem životu (Koller-Trbović, 2001). Odluke donose drugi (uglavnom eksperti) i to s najboljom namjerom, ali s nedovoljno uvida o tome što takav status i odluke znače za budućnost mladog čovjeka. U ovom pristupu dijete / maloljetnik postaje participant i partner stručnjacima u procesu procjene potreba, donošenja odluka i planiranja tretmana.

To su ključni elementi od kojih se u projekt krenulo s ciljem i svrhom participativnog uključivanja

¹Projekt je odobren i financiran od Ministarstva znanosti i tehnologije Republike Hrvatske, a sufinanciran jednim dijelom od Ministarstva rada i socijalne skrbi Republike Hrvatske

* Edukacijsko - rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu